

J u t l u s,

mis Perno kihhelkonna õppetajast

J. H. Rosenplänter

esimesel heina - ku päeval kolmatüm.

mend 1819 aastal Perno linnas sai

petud.

Pange aega tähele. Rom. 12, 11.

Perno - linnas
trükkitud, Gotthardt Markwardti järel.

1 8 1 2.

Ist zu drucken erlaubt worden. Dorpat,
den 10ten September 1812.

Georg von Koth,
Lektor der Ehstn. Spr. an der Kais. Universit.

FNSV TA Fr. R. ...
ARCHIV NA...

IX 27 J. R. 2510

Armas ma-rahwas!

Se on esimenne kord, et ma kirjade läbbi teiega rāgin. Wõtke hea melega wasto, mis ma heast süddamest teile annan.

Zahhate teie teāda sada, mihsparrast minna sedda juclust ollen lastnud trākkida; siis koston minna: mo südda sai halledaks, kui ma kuutsin sest Ria-linna allewi põllutamisseit, ja ma wõtsin kätte ka middagi nende heaks tehha, kes tulle läbbi ni wägga waeseks ning willeksaks olikid jānud. Sedda rahha, mis ma selle kirja eest saan, tahhan ma nende waeste kätte anda.

Zummal andko, et ni hāsti neile, kui ka teile, kes teie sedda juclust loete, sest kasso woiks olla. Sedda keigest süddamest sowides, jāttan ma teid sel korral Zummalaga.

J u t l u s .

Jesús Kristus, kes rõno ning willetsusse, rahho ning hädda ajal head teggi ja Jummalale mele pärrast elläs; se õppetago teidki ausal wiisil siin ma peäl ellama ja Jummalat ille keige abjande kartma. Amen!

Ewangel. Luf. 6, 36-42.

„Sepärast olge armoliisfed, nenda kui teie
„iisfagi armolinne on. Ja ärge moistete kōhhut
„siis ei moisteta ka mitte teie peäle kōhhut; ärge
„moistete hukka, siis ei moisteta ka teid mitte huk-
„ka. Andke andeks, siis antakse teile andeks:
„andke, siis peab teile antama; üks hea linnia-
„wautud ja luhja peaga ja puistatud moõt peab
„teie rüppe antama; fest sellesamma moõdoga
„misga teie moõdate, peab teile jälle moõdetama.

„Agga temma ütles neile tähhendamisse sanna:
 „Kas pimme woib pimmedale teed juhhatada: etš
 „nemmad mollemad aufo ei lange? Ei jünger ol-
 „le mitte üllem kui temma õppetaja. Agga mis
 „sa sedda pinda nääd, mis so wenna filmaš on;
 „agga sedda palki, mis so ommaš filmaš on, ei
 „panne sa mitte tähhele. Eht kuida woib sa om-
 „ma wennale õõlda: wend, lasse ma kišsun sed-
 „da pinda wälja, mis so filmaš on, ja isse ei nä
 „sa sedda palki, mis so filmaš on? oh siina sal-
 „lalik! Kišsueššite sedda palki ommaš filmaš wäl-
 „ja, ja siis selterad siina wäljakiškuda sedda pin-
 „da, mis so wenna filmaš on.“

Wende etteloetud ewangeliummi sannade sees
 ütles Jesus: olge armolišsed, nenda kui
 teie isfagi armolinne on. Ürge moiš-
 te kōhbut, siis ei moišteta ka mitte
 teie peäle kōhbut. Andke andekš, siis
 antakse teile andekš. Kas pimme woib
 pimmedale teed juhhatada? Ei jünger
 olle mitte üllem kui temma õppetaja. —

Iggal ajal peame meie, mo armad kuliad,
 nendefinnaste kāsksude järrele ellama, kui meie
 kāsši peab hästri kaima. Iggal ajal peame meie
 armolišsed ollema. Iggal ajal peame andekš and-
 ma omma liggimessele. Iggal ajal peame isšennast
 tähhele pannema, et meie õiguš teme ja Jumma.

la mele pärrest ellame. Iggal ajal peame alla-
 heitlikkud ollema omma illematte wahto ja sega
 rahhul miš nemmad tewad. Uggä seft et se isse-
 ärranis meie ajal wägga tarwis lähhäb, sepär-
 rast tahhan minna Jummalä abbiga üppetada:

Kui wägga tarwis se on, et meie
 isseärranis n ü ü d nende maen-
 nitfuste järrele ellame, miš Jesus
 meile selle etteloetud ewangelium-
 mi sees annab.

Sa olled mind, oh helde Jummal! jubba ni
 saggedašte aituud omma sanna selle koggodusse-
 rahwale kolutada. Uita mind ka täanna nende
 kōnneleda, et nemmad minns jutlusse läbbi woif-
 fid walguštud ning õige tele juhhatud sada. Ku-
 le, miš minna pallun, ja õnništä neid ja wind
 nüüd ja iggaweste, Amen!

Ma ollen ütelnud, m. a., et meie isseärra-
 nis n ü ü d nende maenitfuste järrele peame ella-
 ma, miš Jesus meile selle etteloetud ewangelium-
 mi sees annab. Kuulge, mišpärrast ma sedda üt-
 len! Teie teate, et södda on toušnud. Waenla-
 sed on ille meie piride astunud, ja söddiwad meie
 wahto. Ei ma rägi seft, miš hädda kangel mei-
 test jubba on sündinud ja kui paljo innimesšt jub-
 ba on surma sagišt sanud. Ei ma rägi neift kur-
 wastud wannemist, selle poiad omma isša- ma

eest woiteldes langsid. Teie ende südda ütleb teile, mis nemmad kannatawad, ja et nende meel arraks lääks, kui sehinane mõtte neid ei töödsiks: meie potad on omma ello jätnud meie Keisri Herra, temma rigi ja keikide temma allamatte eest. Ei ma rägi ka neisi, kelle isjad woitlemisses waenlaste wasto hinge heitsid. Ehk nemmad nüüd kül waesed lapsed on, ommeti ey olle nemmad mitte mahhajäetud ning ilma abbita; sest nende isjade assemel murretses meie armolinne Keisri Herra nende eest, toidab neid, ja lastes neid keige hõlega ülleskaswatada. Ma panen agga sedda tähhele, mis meie siin lähhidelt olle me kuulnud ja mis otsego meie nähhes on sündinud. Need sured ja illusad Ria-linna allewid on ärra põlletatud. Inimesesed, kel enne kül olli, kes rikkad ollid, on nüüd waeseks ning sandiks jäänud. Tihja käega käiwad nemmad ühhesi kohhast teise ämber. Nende hädda! lääb pääw päwalt suremaks. Silbudega kaetud, kurwalisse näoga, kaebades ning sagedaste nuttes otsiwad nemmad keikis paikus abbi ja, — au oi go Jummalale! — leidwad ka abbi. *) Waesed ning lapsed on, muist

*) Meie aulik Keisri Herra Praua on mitto tuhhat rubla annud, et need waesed jälle toito ning kätte saaksid. Ria-linna ja meie Perno-linna koddaniksud ja meie Perno - kihheltonna sakad on ka beast säddameest, muist rided, muist rahha, nende waeste älespiddamisets ning toidusets annud.

kartusse, muist waesusse pärrast Riia - linuast seia-
 tulnud. Ja meid on sepärrast nüüd paljo, kellel
 abbi tarwis lähhäb. Reid paljo, kes waesed ning
 ilma abbita on. Reid paljo, kedda meie woime
 aidata, jahhutada ning rõnustada.

Uigga, seeb se on, mißpärrast meie isseärra-
 nis nüüd peame

esseiteks armolisseb ollema, nenda
 kui meie Issagi armolinne on.

Kes nüüd, selhädä ajal woib head tehha ja sed-
 da ei te, se teeb Jummalä ja innimeste wasto patto.
 Jummalä wasto teeb temma patto, sest et ta
 Jummalä kässosanna järrele ei te, mis kinnitab:
 sedda wisi, kui sul täib, anna sest andi
 waestele; ons sul pissut joudo, ärra
 karda sest pissust waestele andes. Sa
 koggud ennesele ühhe hea warrandus-
 se ja nosi seks ajaks, kui tarwis. Ja in-
 nimeste wasto teeb temma patto, sest et ta Reid
 ilma abbita jättab, kes temma peäle lootwad, ja
 et ta omma süddant neist ärra pörab, kes temma
 pole pissendamad.

Tubba saggedaste ollen ma teid õppetanud,
 m. a., et igga innimenne ja keigeennamiste se,
 kellel abbi tarwis lähhäb ja kedda meie woime ai-
 data, meie liggimenne on. Uigga õmmeti ütlen
 minna teile sedda tänna jälle, ja palun teid isse-

äüranis nänd, olge armolissed, nenda kui
 meie Isfagi armolinne on. Nenda kui
 temma siit sadik teie wasto armolinne olli, nenda
 kui temma teid heldel wiisk teige lahjs eest hoidis,
 nenda kui temma teid isfalikkul wiisk aitas, kui
 teie häddas ollite; nenda olge teiegi armolissed
 nende wasto, kel kitsas kät, kes ilma abbita, kes
 ilma nouuta on. Andke sellele, kel kitsas kät on.
 Mitte neid, kes ilma abbita on, ja juhhatage neid
 dige tele, kes ilma nouuta ei tea, mis nemmad
 peawad mõlema ja mis nemmad peawad tegge-
 ma. Reid, kes rummalaste mõtlewad, õppetage
 ning maenitsege, ei nemmad omma rummalusse läb-
 bi mitte hukka ei lahha. Andke neile head nouu, ja
 teie, kes teie targemad olete, walwage nende ül-
 le kes wainu polest nõdrad on. Sest needsinuat-
 sed nõdrad tahhawad ikka need teigetargemad ol-
 la, ja seeb se on et nemmad keik wälja lobbisewad,
 misga nende südda täis on. Agga, parrago Jum-
 mal! nende südda on agga rummalust ning nõ-
 drust täis. Nemmad ei moista mis nemmad nä-
 wad. Nemmad ei moista mis nemmad kuul-
 wad, ja nemmad ei moista sepärrast ka mitte mis
 nemmad rägivad. Lühjad juttub, se on nende
 tarkus, jo meletumad kōaned nende moistus.
 Nemmad on nõdrad, agga nemmad ei ussu sedda
 mitte, ja sepärrast on nende elle täis kurwastust,
 ahbastust ning hädda.

Olge armolissed nende wasto, m. a., ja hoidke neid kurja räkimast ning teggemast. Walwage nende üle, nenda kui ma jubba ollen üttenud, ja kandke hoolt et nemmad mitte omma rummalusse läbbi hukka ei lähhä. Üttelge neile, et se parrem on ühtegi räkida, kui rummalaste räkida, ja et meie ka sest peame Jummalale arw andma, mis meie olleme kõnneleunud. Kui teie sedda wisi feikidega häber kätte, kes waimo polest nõdrad on; kui teie neid õppetades ning neile head nouu andes õige teie juhhatate; kui teie neid sedda wisi ni mitto kahjo ning kurja eest hoiate: siis ollete teie armolissed, nenda kui meie Isfagi taewas armolinne on. Oh pange tahhele, m. a., mis ma teile ütlen. Sest siis ägga, kui teie nenda ellate kui ma teid õppetau, woite teie sel sõa ajal rahholikko süddamega ellada. Kui teie omma liggimesse wasto armolissed ollete; siis woite teie lota, et Jummal teiegi wasto wõttab armolinne olla. Kui teie omma liggimessele head tete; siis tahhab helde Jummal teiegi head tehha. Kui teie omma liggimest kurja ning kahjo eest hoiate; siis wõttab õige Jummal wist teid: ki teige kurja ning kahjo eest hoida. Ja seeb se on, milspärast Jesus ütlob: olge armolissed, nenda kui teie isfagi armolinne on.

Armolinne on meie taewane Jõsa, m. l., armolinne on temma ka meie waeste wasto. Noress põlwest siit sadik on temma meid isfalikkul wiisl hoidnud. Kui meie alles waetimad ollime; siis olli temma jappa meie kaitija. Ta peastis meid ni mitmest willetsussest, ja tedda peame meie tännama, et peäle saa aasta meie maal rahholinne ning waike luggu ühte puhko olli. Ta õnnistas meie Keisride wallitsust. Ta laskis korda miuna, mis nemmad ettewõtsid. Armolinne olli temma kende ja nende allamatte wasto. Ni armolinne on temma ka meie wasto, ja seeb se on, mis ka need kassud kinnitawad, mis minna, meie Liwlandi Kuwermenti wallitsusse kasso peäle, teile pean etteluggema.

Kuulge nüüd, mis meie Liwlandi Kuwermenti Wallitsus teile teada annab.

(Nüüd sai meie Liwlandi Kuwermenti wallitsusse kass etteloetud, mis 16mal heina-ku päwal 1812 aastal antud olli, ja mis kinnitas, et igga õppetaja omma kihhelkonna rahwaga pidid Summalat tännama, et se Würsi Bagration olli woi must sanud ühhe waenlaste wäe jao peäle. — Pärast sedda sai üks teine Liwlandi Kuwermenti wallitsusse kass etteloetud, mis 17mal heina-ku päwal 1812 aastal antud olli, ja mis teada andis et se sõdda nüüd pidid ärratallitud ollema, mis

meie Keisri Herra Turki rahwaga olli pidda-
nud.)

Wäart on needsiunatsed sannumed, m. a., et
meie neid tanno-ning armoga wasto wöttame,
wäart et meie Jummalat temma helbusse ning
hallaštusse eest tanname. Rahho on temma mei-
le annud, ja selle rahhoga meie lotust ning julgust
temma peäle kindl maks teinud. Et ta meie hel-
de ning armolinne Jummal on, ja iggal tullewal
aial rahhab olla; selle usso sees kinnitagem ennast
tanna jälle. Lootkem temma peäle ja uslugem
kindlaste, et temma keik abjad hästi teeb. Sünd-
ke siis mis taht; meie teame et üks armolinne
Jummal meie ülle wallitseb, et ta meid armastab,
ja 'et, nenda kui pühha kirri ütleb, keik heaks
tulleb neile, kes tedda jälle keigest
süddamest armastawad.

Armastagem tedda sepärrast, m. w. Kartkem
tedda ülle keige abjade. Kiitkem ning tänuagem
tedda. Tõhkem palwed temma auuks, ja laulgem
tedda tanno-ning kitusse-laulo:

1. Sind, Jummal! kildame, sind, Jhsand!
tanname. So arm jääb iggawest, sestromus-
tame süddamest. Sa olled meie abbimees, ja
õnnis kes so armo sees. So armo käd meid
hoiawad ja keigest murrest peästawad. Sind,

Jessa! tänname, so aau laulame; sa ollid algmis-
sest, sa jääd ka iggawest.

2. Ka seäl kus rahwas söddiwad, kus surma
inglid leikawad; ka lahkingis sa hallastad ja
mooga sa juhhatad. Oi kui sa tahhad jaggad ja
so abbi targa nouuga. Kes woimust saab, kes
hukka lääd; kes hoitud saab, kes waewa nääd;
need löppetawad keik so nou', ja linnitawad sinno
au'. So tahtminne käib ille ma, käib ille taewa
noudmatta.

3. üks södda on nüüd tallitud, ning rahho
meile finkitud; au olgo sulle iggawest, sul, meie
kaiksjal algmisest. Oh aita tallitada weel, se
södda, mis ka koormas teäl. Du olgo meie Keis-
rile, du temma sõa wäele, et temma teggo korda
lääks, ja ma-ilm jälle rahho nääks.

4. Oh, helde Jummal! rõmusta meid selle
kalli rahhoga, ja anna neile siggidust, ning rõmo
ning ka õnnistust, kes rahho noudwad sin ma peäl
ja sinno tahtmist tewad teäl. Oh hõia neid so ar-
moga, ja mis naad tewad, õnnista.

5. Sind, Jummal, meie pidame, sind ig-
gapäwa tänname. Ja meie Jessaks heldeste, kui
head teme järgeste. Sa, rahho Jummal! hallas-
ta ja keiges häddas awwita, oh, Jessand! aita
heldeste, et sinno peäle lodame; keik meie lo-
tus olled sa, oh, ärra jätta abbita! Ameen.

Meie skeme nüüd Jummalat tännaud, m. a., sest et ta ni helde ning armolinne on meie wasto. Olge nüüd teiegi omma liggimesse wasto armolissed, ja peage allati sedda maenitsust meles, mis Jeesus teiegi wasto nendesinnaste sannadega ütleb: olge armolissed neuda kui teie Jeesagi armolinne on.

Se teine maenitsus, mis Jeesus meile nende etteloetud Ewangeliiummi sannade sees annab, on se: andke andeks, siis antakse teile andeks.

Mis wägga waene luggu olleks meiega, kui meie nüüd ei tahhaks teine teisele andeks anda ja teine teisega rahho piddada. Keif inuimesed, olgo rikkad ehk waesed, olgo saksad ehk takopoiad, peawad nüüd ennam waewa näggema kui enne muiste. Meie keifide kassi woib siis agga hästi kaita kui meie ühhomelelissed olleme, ja kui meie omma liggimessega kannatame. Sedda õppetab ka Jeesus, maenitsedes: ärge moistke kohhut, siis ei moisteta ka mitte teie peäle kohhut; ärge moistke hukka, siis ei moisteta ka teid mitte hukka. Andke andeks, siis antakse teile andeks: andke, siis peab teile antama; üks hea tin- nima autud ja kuhja peaga ja puistatud

moõst peab teie rüppe antama; sest sel-
 lesamma moõdoga, misga teie moõda-
 te, peab teile jälle moõdetama. Kui
 meie siis omma liggimessega rahho peame, siis
 peab temma ka meiega rahho; agga kui meie
 temmaga riidleme ning tapleme, siis riidleb ning
 tapleb temma ka meiega. Kes andeks ei anna,
 sellele ei anta ka mitte andeks. Sellesamma moõ-
 doga, misga meie moõdame, peab meile jälle
 moõdetama. Kui wägga tarwis on siis se, m.
 a., et teie sõbralikkul wiisl omma liggimessega
 ümberkäite. Riidlemisest ning wihhawaenust
 tullewad mitmed seggased asjad, ja wihhasse käsfi
 ei woi ellades mitte hästi käia. Tahhate teie
 omma ello koorma kergitada; siis andke andeks,
 nenda kui Jesus maenitseb, ja leppige ning kan-
 natage sellega, kes teile liga teeb. Ja möttelge
 ka sagedaste se peale, et teiegi omma liggimes-
 sese liga tete, ja et teie liggimenne jälle
 teiega peab kannatama. Ta peab teilegi an-
 deks andma, ja seeb se on, et teie kobbus on,
 temmale jälle hea melega andeks anda. Ja meie
 ello koorm, olgo ta ni raske kui taht, ey olle ial
 mitte ni raske kandmas kui meie ühhemelelissed
 olleme, kui ta siis on, kui meie teiste innimestega
 ridus ning waenus ellame. Olge siis ühhemele-
 lissed ja andke andeks; muido teie käsfi ei woi

Hästi káia: Sest ni hästi Jummalat kui ta inimehed tewad akati selle järrele, mis Jesus ütleb: selle samma moodo, mis ga teie moodate, peab teile jälle moodetama. —

Kui iggaks õigust teeb ja Jummalat mele pärrast ellab; siis läab teie hästi korda. Sest koto-wannemad on siis õiged. Soldanid on truid ning wahwad. Tallopistad usinad ning sannaku-letikkad. Iggaks teeb mis temmale omma ameti ning seisuksse polest tulles tehha. Ep olle kuulda illekohust, tegehusst, sannakuulmatta melest, kõwverusst ning jummalakartmatta elust. Reikide káisi káib hästi.

Tahhate teie sepärrast, m. l., ausaste ning hästi siin ma peal ellada; siis on kolmanda maks issearranis nüüd tarwis, et teie isseennast tahhele pannete ja isseenneste peale kóhnut moistate. Meie ajal woib inimenne pea ekstitud sada. Meid on, parrago Jummal! paljo, kes teie puuldwad petta ja kónneste-ning tegeudega kurja pole ekstada. Pea woib inimenne nende wórkude sisse langeda, kui ta isseennese ille ei walwa ja diete järrele ei mõtle, mis ta ráigib, ettemóttab ning teeb. Pak-ge siis aega tahhele, m. a., ja hoidke ennast kurja tegegest. Jesus ütleb Ewangeliummi sees: Tas pimmet woib pimmedale teed juh-

hatada, efs nemmad mollemad auko ei
 lange? Peage sedda meles, ja ärge laske eunast
 neist juhhatada, kes pimmedad, s. o. kes tigg-
 dad ning rummalad on. Jggauks teie seast pan-
 go agga isfiennast tähhele; ärge laske temma en-
 nast juhhatada, ärge olgo temma isfi juhhatajaiks.
 Eest meil on wist küllab tegegemiis, kui meie tah-
 hame pääw päwast parremaks sada, ja alkati sed-
 da tehha, mis õige ning Jummalale meele pärrast
 on. Meie wleme keik pattused innimossed ja kui
 meie tahhame pattusi ümberpöörda; siis meil ep
 olle aega teiste peäle rohht moista ja neile teed
 juhhatada. Kes sedda tahhab tehha, se on ühhe
 pimmeda sarnane, kes, nenda kui Jesus üt-
 leb, pimmedale tahhab teed juhhatada.
 Nemmad langewad mollemad auko.
 Wende wasto, kes teist tahhawad parrandada ning
 walgustada, ja kes isfi parrandamatta ning wal-
 gustamatta on, ütleb Jesus se tähhendamis-
 sanna: mis sa sedda pinda nääd, mis so
 wenna silmas on; agga sedda palki, mis
 so ommas silmas on, ei panne sa mitte
 tähhele. Ehk kuidawoid sa omma wen-
 nale öölda: wend, lasse ma kistsun sed-
 da pinda wälja, mis so silmas on, ja
 isfi einä sa sedda palki, mis so silmas
 on? oh sinna sallalik! kistsu esseite sed-

da palgi ommast silmast wälja, ja siis
 selletad sinna wäljaliskuda sedda pin-
 da, mis so wenna silmas on. Urge olge,
 m. P., nisuggused sallalikkud! Urge tahketeis-
 tele teed juhhatada, waid iggaüks waatko omma
 ennese tee peäle. Urge andke ennast ka mitte ni-
 sugguste sallalikkude kätte. Urge laske ennast
 nende läbbi juhhatada. Memmad on pimmedad,
 kes isse õige tee peäl ep olle, ja kuida wisi woi-
 wad memmad teile siis teed juhhatada?

Teie õppite keigesti sest, et meie keigesurem murre
 allati se peab ollema, et meie isse õigust teme ja
 Jummalale mele pärrast ellame. Ja sepärrast tul-
 leb ikka meles pidada, et meie kohhus on isseen-
 nast tähhele panna ja isseeneste ille walwada;
 sest et meie muido mitmel wisi woime patto tehha
 ning Jummalale kasso wasto ehkida.

Kes siis tahhab ilma pattota ning Jummalale
 mele pärrast ellada; se peab järrele mõtlema, isse-
 ennast tähhele pannema ning selle järrele ellama,
 mis Jesus selle etteloetud Ewangeliummi sees
 ütleb.

Temma ütleb: ei jünger olle mitte
 illem kui temma õppetaja. Agga seeb se
 on, mis ni paljo innimest foggone ärraannusta-
 wad. Seeb se on, mis ni pissut tähhele panne-

wad, ja kust ki monni hädä ning willeisus tulleb.
 Ei jünger olle mitte illem kui temma õppetaja.
 Se on: meie peame allahetlikkud ollema nende
 wasto, kes meie illemad on. Nenda kui jünger
 peab sannakulelik ollema omma õppetaja wasto;
 nenda peawad ka allamad sannakulelikkud ollema
 omma illematte ning keige wannematte wasto.
 Ja meie kässt woib siis agga viete hästi káia, kui
 meie selle Jესusse kässo järrele teme. Head ning
 waggad allamad on sepárrast keigege rahhul, mis
 nende illemad tewad. Nemma on allahetlikkud
 ja tewad hea melega, mis neid käsasse! Nem-
 mad on truid ning ustawad, sannakulelikkud ning
 ilma tiggeduseta. Sest nemma teadwad, et
 pühha kirri ütleb: igga hing heitko ennast
 illematte alla, kellel keigeüllem me-
 lewald on, sest illemaid ep olle muido
 kui Jummalast; agga kes illemad on,
 need on Jummalasi seátud. Kes nüüd
 illematte wasto panneb, se panneb
 Jummalasi seadmissse wasto; agga kes
 wasto pannewad, need saatwad isseen-
 neste peale nuhtlust. Sepárrast on tar-
 wis, et teie ennast allahetate, ei mit-
 te ükspäinis nuhtlusse, waid ka sádda-
 me tunnistusse párrast.

Nenda kui pühha kirri nendesinnaste sanuade

sees maenitseb; nende maenitsemise minnagi teid, mo armad kuliad! Olge sannakulelikkud, allahetlikkud ning truid omma wannematte ning illemat- te wasto. Iggauks teie seast tehko, mis temma- le tulles tehha ja mis temma lohus on. Kellel ammet on, se olgo tru omma ammeti sees. Kes illewaatja on, se tehko ommad filmad lahti ja waatko jarrele, et innimesed head tewad ning wigust noudwad. Kes perremees on, se olgo om- mas perres keigile heaks margiks. Ta tehko ispi allati ning hea melega head, ja waatko haasti jar- rele, et iggauks tomma perres ausal ning jumma- sakartlikul wiisil elab.

Ja nenda ellago iggauks teie seast Jummal- a mele parrast. Nenda tehke iggal ajal mis teie lohus on tehha. Nenda sage paaw potwalt tar- gemaks ning parremaks, et teie wiiksite Jumma- la lapsiks sada.

Teie moistate isse, kui waggera tarwis se on, et issearranis nuud teie innimesed ausal wiisil ellawad. Teie moistate isse, et meie issearranis nuud ilma waggadusseta ning ilma jummasakar- tusseta ei woi labbi sada.

Et tehke siis iggal tullewal ajal, mis Jesus Ewangeliiumi sees ules ning oppetab. Olge armolissed teine teise wasto, nenda kui teie

isfagi armolinne on. Andke andeks teine teisele. Ärge moistle kohhut, siis ei moisteta ka mitte teie peale kohhut. Andke, siis peab teilegi antama. Pange iskenast ja aega tähele, ja olge pealegi ahaheitlikud Jummalale ning üllematte wasto.

Teie teate, mis teie peata tegegema; — et tehke siis sedda ja ellage allati nenda, et teie rõõmsa südamega woikste Jummalale ka seft arro anda, mis teie nõud, sel sõa ajal, mistete, rägite ning tete. Amen!

Kiriko palwe.

Olle nõud meiega, oh armolinne Jummal, et meie eddespidi ka nenda ellame, kui meie tänna jälle olleme õppind. Walgusta meid omima pühha waimoga, ja jubhata meid temma läbõige tele. Olle ka iggal tullewal ajal meile rohke ärrapeastmisse Jummalaks. Aita meid, et meie tännalikko südamega sedda head wasto woittame, mis sa meile jubba olled teinud ja mis sa weel iggapääw, meid sõa tsest hoides, meile teed. Ärra lasse meid sedda kallist rahho, mis sa meie maal üllespead, turjaste ning patuks prufida. Anna meile waggad süddanish,

et meie teine teist teigest hingest armastame, et meie haledad olleme waeste ning häbdaliste wasto, ja et meie teine teist aitame sedda koor- ma Landa, mis sesinnane soa- aeg iggauhhe peäle yanneb.

Sa olled meie ühte head ning armolist Keisri Herra annud, kelle teigesturem sowiminne se on, et meie käsfi hästi käiks ja et meie woif- sine rahho ning õnne sees temma wallitsusse al ellada. Kõmusta tedda, oh helde Jummal, se- ga, et teik hästi korda lääks, mis ta omma al- lamatte käsufis ning õnneks ettewõttab ning teeb. Algga meid lasse nisuggused allamad olla, kes trui- ning wagga melega allati sedda tewad, mis so me- le pärrast on.

Danista meie Keisri Herra ka nende läbbi, kes temma õmmatsed ning suggulased on, ja las- se sepärrast hästi korda minna, mis temma wagga abbikaas, temma hea emma, ja teik temma keiser- lik- ello-maja head nouab ja head teeb. Danista ka eddespidi meie Keisri sõawägge ni hästi mer- re kui ma peäl, ja aita weid, kes nüüd sõddiwad. Mita ja walgusta isfearranis weid, kes nende pea- liffud ning pea-mehhed on, et iggauls sedda toeks, mis temma kohhus on. Meie Keisri Herra nou- andjad, meie Liwlandi- ma ja meie Berno linna üllemad, meie koggodusse üllewaatjad; weid teik

õunista wagga ning trui melega, et iggankõ omma
 ammeti sees ni paljo head teekõ kui ta ial woib.
 Ürra lasse neid sedda tähhele panna, mis nende
 ende kassuks, waid üksipäinis sedda, mis keikide
 kassuks ning selle rigi tõsiseks õuneks tulleb.
 Nende laitmatta ning wagga ello, olgo keigile he-
 aks ning jädawaks märgiks ja nende jurest leidko
 se keige alwem meie seast õigust, faitõmist ning
 abbi. Üllemad ni hästi kui allamad tehko sedda
 wiisi sin meie maal keik mis hea, auu ning kitus-
 se wäärt on.

Ka pallume meie nende eest, õh hallastaja
 Jummal! kes meie seas waesed, häddalised,
 kurwastud ning haiged on, ja issearranis nende
 eest, kes tulke läbbi Nia-linna allewis ni wagga
 waeseks ning õnnetumaks on jänud. Mita neid keik,
 nenda kui sa tead, neile abbi tarwis ollewad.
 Erõõsti neid kes kurwastud, jahhuta neid kes
 waesed, ja rõmuõta neid kes häddalised on. Kes
 kurjad on, neid juhata jälle õige tele ja need
 waggad hinged, kes sind kartwad ja omma liggi-
 mest armastawad, kinnita keige hea sees. Ja nen-
 da ellago so pühha waim meie keikide sees ja tehko
 meid keik õnsaks. Amen!

